శుక్ల యజుర్వేదాంతర్గత

2 అద్వయతారకోపనిషత్

శ్లోక తాత్పర్య పుష్పమ్

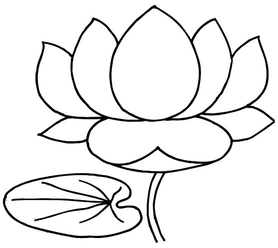

శ్లో॥ ద్వైత-అసంభవ విజ్ఞాన సంసిద్ధ "అద్వయ తారకమ్"
తారక బ్రహ్మేఽతి యత్ గీతం వన్దే శ్రీరామ వైభవం॥

*ఈ అద్వయతారకోపనిషత్ "ద్వైతము అసంభవము" అను స్థానమునకు సంసిద్ధము చేయునదై, **"తారక బ్రహ్మేఽతి"** అనే గీతమై, **ఆత్మారామ వైభవమును** ప్రకటించుచున్నది. అట్టి శ్రీరామ వైభవమునకు నమస్సుమాంజలులు.*

1. ఓం
అథాఽతో అద్వయ తారకోపనిషదమ్।
వాఖ్యాస్యామో।
యతయే జితేంద్రియాయ,
శమ-దమాది షడ్గుణ పూర్ణాయ;
"చిత్ స్వరూపోఽహమ్"
ఇతి సదా భావయన్,
సమ్యక్ నిమీలితాక్షః
కించిత్ ఉన్మీలితాక్షో వా
అంతర్-దృష్ట్వా
భ్రూ-దహరాత్-ఉపరి
సత్-చిత్-ఆనంద తేజః,
కూటరూపం,
పరబ్రహ్మ - 'అవలోకయన్',
తద్రూపో భవతి।

'ఓం' అక్షరము, **పరమార్థము** అయినట్టి **'అద్వయ పరమాత్మ'**కు **అద్వయ తారక సిద్ధికై** ప్రణమిల్లుచున్నాము.

తారకమ్ - తరింపజేయునది.

అద్వయతారకమ్ - దేనికైతే 'ద్వితీయము' అనునదే (జీవాత్మ-జగత్తు అనబడే వేరైనదంతా) స్వతఃగా లేదో,... అద్దానిని సిద్ధింపజేసి తరింపజేయునది.

అద్వయ తారకోపనిషత్ : అట్టి అద్వయమును సిద్ధింపజేసి తరింపజేయు తత్త్వము యొక్క సామీప్యత! అట్టి **'అద్వయ తారకోపనిషత్'**ను ఇప్పుడు మనము వ్యాఖ్యానించుకొనుచున్నాము.

మొట్టమొదట శాస్త్రములు సూచించే భక్తి-యోగ-సాధనలు నిర్వర్తించి, తద్వారా ఈ ఇంద్రియములను - ఇంద్రియ విషయములను జయించి, **"ఇవి నా కల్పనపై ఆధారపడి ఉన్నాయిగాని, నేను వీటిపై ఆధారపడి లేను"**.... అను స్థితి సంపాదించాలి. **శమము-దమము-ఉపరతి-తితిక్ష-శ్రద్ధ-సమాధానము** ... అను షట్‌గుణ పూర్ణుడై ఉండి **"నేను చిత్ స్వరూపుడను"**... అని ఎల్లప్పుడు భావన చేస్తూ ఉండాలి.

కనులు మూసుకొనియో, లేక కనులు సగము తెరచి (అర్థనిమీలిత నేత్రుడు అయి)యో,.... **సర్వ జీవులలో సర్వదా సమముగా వేంచేసి ఉన్న పరమేశ్వర స్వరూప ధ్యాని అయినట్టి యోగి అంతర్-దృష్టిని ఆశ్రయించువాడగుచున్నాడు.** ద్రష్ట-దర్శన-దృశ్యములు ఏక రూపము పొందు త్రిపుటీ స్థానమగు భ్రూమధ్యముగా గల దహరాకాశమునకు ఆవల-అంతరాంతమున సర్వదా వేంచేసి ఉన్నట్టి సత్-చిత్-ఆనంద రూపము, తేజో రూపము, కూటస్థము (సర్వమునకు కేంద్రము,

గర్భ జన్మ జరా మరణ సంసార
మహత్ భయాత్ సన్తారయతి।
తస్మాత్ 'తారకమ్' ఇతి।

గరిమ-నాభి)-అగు పర(బహ్మమును అవలోకిస్తూ, ఆ పర(బహ్మమే తానగుచున్నాడు. అట్టి అంతర్-దృష్టితో భ్రూమధ్యమున గల దహరాకాశమునకు ఆవలగల పరమాత్మ సందర్శనముచే, ఈ జీవుడు తరించగలడు. "తల్లి గర్భములో నివాసము-జన్మ-వార్ధక్యము- మరణము" మొదలుగా గల అనేక జన్మ-కర్మ-కర్మఫలముల భయాలతో నిండి ఉన్న సంసారమునుండి **బంధవిముక్తుడు** అగుచున్నాడు. అందుచేత అది **'తారకవిద్య'** అని చెప్పబడు చున్నది.

---

2. "జీవ-ఈశ్వరౌ మాయికా।"
ఇతి విజ్ఞాయ, సర్వవిశేషం
నేఽ తి నేఽ తి – ఇతి విహాయ,
యత్ అవశిష్యతే,
తత్ "అద్వయం బ్రహ్మ"।
తత్ సిద్ధ్యై లక్ష్యత్రయా
అనుసంధానం కర్తవ్యమ్॥

జీవుడు - ఒక దేహములో ప్రదర్శనమగు ప్రజ్ఞా తేజస్సు. (దృష్టాంతము : ఒక నాటకంలోని పాత్ర)

ఈశ్వరుడు - (1). అనేక దేహములలో సంచారములు చేయు ప్రజ్ఞా తేజస్సు (దృష్టాంతము : అనేక నాటకములలో నటించే నాటక కళాకారుడు). (2). ఈవలగా ఉండి, కలలో అనేక నామరూపములు ధరిస్తున్న చైతన్యము.

ఈ రెండూ మాయా కల్పనా - అంతర్విభాగములే ... అని తెలుసుకొని ఉండాలి!

- ఇది నేను కాదు - ఇది నేను కాదు అని విచారణచే దృశ్య-దేహ-మనో-బుద్ధి-చిత్త-అహంకారాలను, జీవ-ఈశ్వర స్వరూపములను వాటి - వాటి విషయాలను దాటివేసి, **ఆవల స్థానమును ఆశ్రయించి ఉండాలి.**

- ఆపై శేషించునదే 'తత్త్వమ్-తత్ అహమ్' స్వరూపమగు అద్వయ బ్రహ్మము... అని నిర్ణయించుకొని అద్దానిని **1. అంతర్లక్ష్యము 2. బహిః లక్ష్యము 3. మధ్య లక్ష్యము** అను లక్ష్య త్రయము (Three Dimensional - Three Phased Objective) తో ఆ అద్వయ బ్రహ్మమును అనుసంధానము చేయటమే (మానవ జన్మ వచ్చినందుకు) ఉపాయమై, కర్తవ్యమై యున్నది. అదియే **తారకయోగము.**

---

3. దేహమధ్యే బ్రహ్మనాడీ
'సుషుమ్నా' – సూర్యరూపిణీ
పూర్ణ చన్ద్రాభా వర్తతే।
సాతు మూలాధారాత్ ఆరభ్య
బ్రహ్మరంధ్రగామినీ భవతి।
తన్మధ్యే తటిత్‌కోటి సమాన కాన్త్యా
మృణాళ సూత్రవత్
సూక్ష్మాఙ్గీ కుణ్డలినీ ప్రసిద్ధా అస్తి।
తాం దృష్ట్వా మనసైవ నరః
సర్వ పాపవినాశ ద్వారా ముక్తో భవతి।
ఫాల – ఊర్ధ్వగ లలాట విశేషమండలే
నిరన్తరం తేజః తారక యోగ
విస్ఫురణేన పస్యతి చేత్. సిద్ధో భవతి।
తర్జనీ అగ్రా ఉన్మీలిత కర్ణరంధ్ర ద్వయే,
తత్ర ఫూత్ కార శబ్దో జాయతే।
తత్ర స్థితే మనసి, చక్షుః
మధ్యగత నీలజ్యోతిః స్థలం

అంతర్లక్ష్య లక్షణము - ఈ దేహము మధ్యగా బ్రహ్మనాడి ఉన్నది. ఆ సుషుమ్న **సూర్య తేజస్సుతోను, పూర్ణచంద్రుని ప్రకాశముతోను** వర్తిస్తోంది.

ఆ సుషుమ్న నాడి **'మూలాధారము (గుదస్థానము)'** నుండి ఆరంభమై, **బ్రహ్మ రంధ్రము** (కపాల చిట్ట చివరి స్థానము) వరకు విస్తరించినదై ఉంటోంది.

ఆ సుషుమ్న నాడి మధ్యలో కోటి మెరుపు కాంతులతో తామరతూడులోని సన్నటి దారము వలె అత్యంత సూక్ష్మ శక్తితత్త్వ రూపముగా **కుండలినీ శక్తి** ప్రసిద్ధమై వెలుగొందుచూ ఉన్నది.

కోటానుకోట్ల విద్యుత్కాంతి పుంజములతో సమానమైన ప్రకాశమానమగు 'కుండలినీ మహాశక్తి" ని మనస్సుతో దర్శిస్తూ ఉండాలి. అట్లు కుండలినీ శక్తిని దర్శిస్తున్న జీవుడు **సర్వ సంసార దోషముల నుండి విముక్తుడు కాగలడు.** మోక్షము పొందుతున్నాడు.

ఫాల "(Fore Face) భాగమునకు ఊర్ధ్వముగా "(Upward) లలాట ప్రదేశములో-విశేషమగు (చంద్ర) మండలము నందు నిరన్తరము ప్రకాశించే కుండలినీ మహాతేజస్సును మనస్సు-ధ్యాసలతోను, స్ఫురణయొక్క శక్తితోనూ దర్శిస్తూ ఉంటే కూడా అట్టి తారకయోగ విస్ఫురణచే ఈ జీవుడు సిద్ధించవలసినది సిద్ధించుకొని సిద్ధి పొందగలడు.

చూపుడు వ్రేలు (తర్జనీ అగ్రము)తో రెండు చెవులను (కర్ణ రంధ్రములను) మూసి ఉంచినప్పుడు 'ఫూ' శబ్దమును (లోనుండి) వినబడుతూ వుంటుంది.

మనస్సు ఆ 'ఫూ' శబ్దమును వినుచూ ఉన్నప్పుడు ఏర్పడే ఏకాగ్రతచే కనుల మధ్య ప్రదేశమున గల 'నీలజ్యోతి' యొక్క సందర్శనము మనస్సుకు అనుభూతమౌతుంది.

విలోక్యా, అంతర్దృష్ట్వా
నిరతిశయ సుఖం ప్రాప్నోతి।
ఏవమ్ హృదయే పశ్యతి।
ఏవమ్ అంతర్లక్ష్య లక్షణం
ముముక్షుభిః ఉపాస్యమ్।

అట్టి అంతర్దృష్టిచే సిద్ధించు **'నీలజ్యోతి మనో దర్శనము'** ... అనే సందర్శనముచే నిరతిశయమైన సుఖము ప్రాప్తించగలదు.

ఈవిధముగా యోగి తన హృదయమునందే ఆ అద్వయ పరమాత్మను 'మనస్సు' అనే ఉపకరణముతో చక్షువుల మధ్య-ఆకాశంలో సందర్శిస్తున్నాడు. **అటువంటి ఉపాసనను "అతర్లక్ష్య లక్షణము".... అంటారు.** ముముక్షువు అట్టి అంతర్లక్ష్య లక్షణోపాసకుడై అఖండాత్మతో మమేకము కాగలడు.

---

4. అథ బహిర్లక్ష్య లక్షణమ్।
నాసికాఽగ్రే చతుర్భిః (4"), షట్భిః (6"),
అష్టభిః (8"), దశభిః (10"), ద్వాదశభిః (12")
క్రమాత్ అంగుళాన్తే నీలద్యుతిః,
శ్యామత్వ, సదృక్ రక్త భంగీ స్ఫురత్,
పీతవర్ణ ద్వయోపేతం
వ్యోమ యది పశ్యతి, స తు యోగీ భవతి।
చలత్ దృష్ట్యా వ్యోమభాగం వీక్షితుః పురుషస్య
దృష్ట్యగ్రే జ్యోతిర్మయూఖా వర్తంతే,
తత్ దర్శనేన "యోగీ" భవతి।
తప్తకాఞ్చన సంకాశా జ్యోతిర్మయూఖా
అపాంగాన్తే భూమౌవా పశ్యతి।
తత్ దృష్టిః స్థిరా భవతి॥
శీర్ష-ఉపరి ద్వాదశాంగుళ (12")
సమమ్ ఈక్షితుః అమృతత్వం భవతి।
యత్ర కుత్ర స్థితస్య శిరసి వ్యోమ జ్యోతిః
దృష్టంచేత్, సతు 'యోగీ' భవతి।

ఇప్పుడిక **బహిర్లక్ష్య లక్షణము** గురించి చెప్పుకుంటున్నాము! నాసిక (ముక్కు) అగ్రభాగమునకు పైనగా (నాసికాగ్రమునుండి) - వరుసగా 4 అంగుళాలు, 6 అంగుళాలు, 8 అంగుళాలు, 10 అంగుళాలు, 12 అంగుళములు చిట్ట చివరిగా గల స్థానములలో నీలకాంతి, శ్యామ (నలుపు) వర్ణము, ఎరుపు వర్ణము, పసుపు రంగు, తెలుపు రంగులతో కూడియున్న గగనతలములను (Space) మనస్సుతో దర్శించు అభ్యాసము. అట్టి 'యోగి' - యోగారూఢుడు అగుచున్నాడు. అనగా, అట్టివాడు సంయోగ - వియోగాతీతమగు యోగ స్థానమును అలంకరించుచున్నాడు. అప్పుడు క్రమంగా దేహ-ఇంద్రియాదుల రాక - పోకలకు కూడా 'సాక్షి' అగుచున్నాడు.

సంచలనము - సపరిశీలనము గల దృష్టితో ఆకాశ భాగమును వీక్షిస్తూ వస్తున్న పురుషుని దృష్టికి ఆవలగల **జ్యోతిర్మయ స్వరూపుడగు ఆ ద్రష్టయొక్క సహజ స్వరూప సందర్శనము** సిద్ధించగలడు. అట్టి జ్యోతిర్మయ తత్త్వమును దర్శిస్తూ, ఉపాసించటం చేత, ఆ ఆరాధకుడు, త్వరత్వరగా యోగి అగుచున్నాడు.

యోగి-బంగారు ఛాయలతో వెలుగొందు **జ్యోతిర్మయ కిరణములను అంగాంగములందు** గాని, **భూమినంతటాగాని దర్శిస్తూ ఉండగా** - ఆ దర్శనము **మనస్సునందు** రూపము పొందుచున్నది.

అట్టి బంగారు ఛాయగల జ్యోతి కిరణములను శిరస్సుకు 12 అంగుళముల విస్తీర్ణము వరకు ఊర్ధ్వముగా దర్శించుచూ ఉపాసించువాడు 'మృత్యువు'ను అధిగమించి 'అమృత తుల్యుడు' (అమృతానంద స్వరూపుడు) అగుచున్నాడు. అనగా, దేహముల రాక పోకలకు కూడా సాక్షిగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. దేహముల రాక-పోకల సంబంధమైన జనన-మనన భ్రమ తొలగుతోంది. సాధకునకు ఎప్పుడు శిరస్సునందు ఆకాశజ్యోతి సంస్థితమై, దర్శనమౌతుందో,... అప్పుడు ఆతడు **యోగి** అవుచున్నాడు. **శిరస్సుకు ఊర్ధ్వంగా ఆత్మ జ్యోతి ధారణ** ఆ యోగికి అనునిత్యమగుచున్నది.

---

5. అథ మధ్య లక్ష్య లక్షణమ్।
ప్రాతశ్చిత్రాది వర్ణ అఖణ్డ
సూర్యచక్రవత్, వహ్నిజ్వాలావలీవత్
తద్విహీనా అన్తరిక్షవత్ పశ్యతి।
తత్ ఆకారా ఆకారితయా అవతిష్ఠతి
తత్ భూయో దర్శనేన
గుణ రహితా - ఆకాశం భవతి।
విస్ఫురత్ తారకా ఆకార సందీప్యమానా
గాఢ తమోపమం పరమాకాశం భవతి।
కాల - అనల సమద్యోతమానం
'మహాకాశం' భవతి।
సర్వోత్కృష్ట పరమద్యుతి

ఇప్పుడు **"మధ్య లక్ష్య లక్షణము"** గురించి మనము చెప్పుకుంటున్నాము.

అనేక రంగులతో కూడినదై, అఖండ సూర్య మండలమువలె, అగ్నిజ్వాలాపుంజముల వలెను, (అంతే కాకుండా) కొన్నిసార్లు అవి కూడా ఏమియులేనట్టి నిర్మలాకాశము వలెను మధ్య లక్షణ లక్ష్యము గల యోగి - తన అభ్యాసమునందు దర్శన స్వరూపంగా దర్శించుచూ, అద్దానిని ఉపాసిస్తున్నాడు.

అట్టి అభ్యాసముచే - తాను చూస్తున్న సూర్య మండలము, అగ్ని జ్వాలా పుంజములు, నిర్మలాకాశము - తానే అవన్నీ అయి ప్రకాశించుచున్నాడు.

అట్టి అహమేవ తత్ సూర్యమండల - అగ్నిజ్యోతిః, నిర్మలాకాశ స్వరూప మస్మి ... అను దర్శనము మరల మరల దర్శించటం చేత త్రిగుణాతీతుడై, గుణములకు సాక్షి అయి ప్రకాశించుచున్నాడు. **నిర్గుణాకాశ స్వరూపుడగుచున్నాడు.**

దూరంగా కనిపిస్తూ అసంఖ్యాక నక్షత్రమండలములతో నిండిన గాఢాంధకారము (జగత్ రాహిత్యము)తో కూడా నిండియున్న పరమాకాశమే తానగుచున్నాడు.

కాలాగ్ని తేజోమండలమునకు సమానమైన **తేజోరూపముగు మహాకాశమై** వెలుగొందు చున్నాడు.

ప్రద్యోతమానం తత్త్వాకాశం భవతి।
కోటి సూర్య ప్రకాశ వైభవ
సంకాశం, సూర్యాऽऽకాశం భవతి।
ఏవం బాహ్యా - అభ్యన్తరస్థ
వ్యోమ పంచకం తారకలక్ష్యమ్।
తత్ దర్శీ విముక్త ఫలస్తాత్
(సా) దృక్ - వ్యోమ సమానో భవతి।
తస్మాత్ తారకఏవ లక్ష్యమ్।
అమనస్క ఫలప్రదం భవతి॥

అట్టి భావనయొక్క అభ్యాసముచే సర్వోత్కృష్టమై, అన్నిటికంటే అత్యుత్తమమై పరమజ్యోతి స్వరూపమై ప్రద్యోతమానమగు (ప్రకాశించు) **తత్త్వాకాశ స్వరూపుడు** అగుచున్నాడు.

కోటి సూర్య మండలముల కాంతితో శోభితమగు సూర్యాకాశ ప్రకాశమానుడగుచున్నాడు. సర్వత్రా వెలుగొందు అఖండ - కేవలాత్మ అయి అంతటా ప్రదర్శనశీలుడగుచున్నాడు.

ఈవిధంగా బాహ్యమునందు, అంతరమునందు ఏర్పడినదైయున్న వ్యోమ పంచకము తానై ప్రకాశించటము, తన యొక్క విశ్వ-విశ్వాంతరాళ విశ్వంతర్గత - విశ్వ బాహ్య ఆకాశత్వము యొక్క అవధారణయే **తారకయోగము యొక్క లక్ష్యము.**

అట్టి **"తారక లక్ష్యము"**ను దర్శించుచున్నట్టి యోగి **దృక్ ఆకాశ స్వరూపుడు** (Absolute Perceiver prior to Perceptions) గా అగుచున్నాడు. అందుచేత "తారకయోగము".... అనునది "అమనస్కయోగము" అనే ఉత్తమ ఫలమును ప్రసాదించుచున్నది. ఆలోచన జనించు స్థానమును ధారణ చేయటమే **'అమనస్కము'.**

---

6. తత్ 'తారకం' ద్వివిధమ్।
పూర్వార్ధం తారకమ్,
ఉత్తరార్ధం అమనస్కం చ ఇతి।
తత్ ఏష శ్లోకో భవతి।
తత్ యోగం చ ద్విధా విద్ధి -
పూర్వ - ఉత్తర విధానతః।
పూర్వంతు 'తారకం' విద్యాత్।
'అమనస్కం' తత్ ఉత్తరమ్ ఇతి।
అక్ష్యన్తః తారయోః
'చంద్ర-సూర్య' ప్రతిఫలనం భవతి।
తారకాభ్యామ్ సూర్య-చంద్ర మండల దర్శనమ్।
బ్రాహ్మాऽణ్డమివ పిణ్డాऽణ్డ శిరో మధ్యస్థ ఆకాశే
రవి-ఇన్దు మండలమ్ ద్వితయమస్తి
ఇతి నిశ్చిత్య, తారకాభ్యాం
దర్శన మాత్రాऽపి ఉభయ
ఐక్య దృష్ట్యా మనోయుక్తం ధ్యాయేత్।
తత్ యోగ-అభావే, ఇంద్రియ ప్రవృత్తేః
అనవకాశాత్।
తస్మాత్ అంతర్-దృష్ట్యా
'తారక' ఏవా అనుసన్ధేయః।

అట్టి తారకము, రెండు రీతులైనవి.

1. పూర్వార్ధము → **"తారకము"**

2. ఉత్తరార్ధము → **"అమనస్కము"**.

ఇది వివరిస్తూ ప్రాచీన శ్లోకములచే ఈవిధంగా గానం చేయబడుతోంది.

ఆ యోగము కూడా రెండుత తీరులు. 'తారకవిద్య' కు మొదటి (పూర్వ) విభాగము 'తారకము', ఉత్తర విభాగము 'అమనస్కము' అని సిద్ధాంతము.

కనులకు సంబంధించిన తారక విద్యచే కనులలో సూర్య-చంద్రులు ప్రతిఫలించుచున్నారు.

అట్టి తారకముచే సూర్యమండల - చంద్రమండల దర్శనము కలుగుతోంది.

బ్రహ్మాండములో సూర్య-చంద్రులు తేజో-ఓషధ ప్రదాతలై ప్రకాశించుచున్నారు కదా! అదేవిధంగా **పిండాండములో కూడా** (ఈ భౌతిక వ్యష్టి దేహములో కూడా) **శిరోమధ్య భాగములో సూర్య-చంద్ర మండలాలు ఉన్నాయి.**

ఇది నిశ్చయించుకొని తారకాభ్యాసము ద్వారా "ఆకాశములోని సూర్య చంద్రుల చైతన్యమే దేహములోనూ ఉన్నదని గమనించి, వాటి ఐక్యత్వమును దర్శిస్తూ మనోపూర్వకంగా ధ్యానించాలి! ఉపాసించాలి! ఒకే చైతన్యము సూర్య-చంద్రులలోను, రెండు కనులలోను, ప్రకాశమానమగుచున్నట్లు ఉపాసించాలి.

ఆవిధంగా సూర్య-చంద్ర తత్త్వములను శిరోభాగాకాశములో గమనించి ధ్యానించకపోతేనో? లేక తదితర విధములుగా యోగం అభ్యసించకపోతేనో ఇంద్రియ ప్రవృత్తులే పెత్తనం చెలాయిస్తాయే గాని, అంతర్-ప్రవృత్తికి (అంతరంగ యోగమునకు) మార్గము సుగమం కాదు.

అందుచేత అంతర్ దృష్టితో దేహములో తారక విద్యను, ఉపసానను అనుసంధానం చేయాలి!

---

7. తత్ తారకమ్ ద్వివిధమ్।
"మూర్తి తారకమ్, అమూర్తితారకమ్" చ ఇతి।
యత్ ఇంద్రియాన్తమ్ తత్ మూర్తిమత్।
యత్ భ్రూ యుగాతీతం, తత్ 'అమూర్తిమత్'।

అట్టి తారక విద్య రెండు తీరులైనది.

1. మూర్తి తారకము 2. అమూర్తి తారకము.

ఏ తారకవిద్య ఇంద్రియములకు ఉపయోగిస్తూ దృశ్యమును దాటివేయునదై ఉన్నదో.... అది **మూర్తి తారకము**. ఇంద్రియాంతర్గతమైన **ఇంద్రియాతీత తారకము.**

సర్వత్రా అన్తః పదార్థ వివేచనే,
'మనో యుక్తా అభ్యాస' ఇష్యతే।
తారకాభ్యాం తత్ ఊర్ధ్వస్థ సత్త్వ దర్శనాత్
మనోయుక్తేనా అన్తరీక్షణేన
సత్-చిత్-ఆనంద స్వరూపం బ్రహ్మైవ।
తస్మాత్ శుక్ల తేజోమయం 'బ్రహ్మేఽతి' సిద్ధమ్।
తత్ బ్రహ్మ మనః సహకారి చక్షుషా
అంతర్దృష్ట్యా వేద్యం భవతి।
ఏవమ్ 'అమూర్తితారకమ్' అపి
మనోయుక్తేన చక్షుషైవ దహరాదికం వేద్యం భవతి।
రూపగ్రహణ ప్రయోజనస్య మనశ్చక్షుః
అధీనత్వాత్।
బాహ్యవత్ అన్తరేఽపి ఆత్మ-మనః-చక్షుః
సంయోగేనైవ
రూప గ్రహణ కార్యోదయాత్।
తస్మాత్ మనోయుక్తా - అంతర్దృష్టిః
తారక ప్రకాశాయ భవతి।
భ్రూయుగ మధ్యబిలే దృష్టిమ్
తత్ ద్వార ఊర్ధ్వస్థిత తేజ
ఆవిర్భూతం "తారక యోగో" భవతి।
తేన సహ మనోయుక్తం
తారకం సుసంయోజ్యం
ప్రయత్నేన భ్రూయుగ్మమ్
సావధానతయా కించిత్
ఊర్ధ్వమ్ ఉత్-క్షేపయేత్
ఇతి పూర్వ భాగీ తారకయోగః

ఏది భ్రూమధ్య .... ఆకాశయుగ అవధారణచే ఆకాశాతీతమో అది అమూర్తి తారకము. భ్రూమధ్య ప్రదేశమునందు **భ్రూమధ్యాతీతతారకము.**

ఎక్కడైనప్పటికీ - అన్తః పదార్థ వివేచన-మనస్సుతో కూడిన అభ్యాసము ముఖ్యము! బుద్ధితో వివేచన చేస్తూ, **మనస్సుతో ఆత్మతత్త్వమును** మననము చేయాలి.

తారకముచే అద్దాని (అ)పై గల సత్త్వము (The absolute presence) యొక్క దర్శనము లభిస్తోంది. మనస్సుతో కూడిన అంతర్ముఖ దృష్టి చేత సత్-చిత్-ఆనంద రూపమగు 'పరబ్రహ్మము' తెలియబడుచున్నది. అనుభవమగుచున్నది.

శుక్ల (తెల్లటి) తేజోమయ రూపమగు బ్రహ్మమే, సర్వే సర్వత్రా (బయట-లోపల కూడా) అన్ని రూపములుగా వెల్లి విరిసి, సిద్ధించినదై యున్నది.

"బ్రహ్మమే ఇదంతా (సర్వమ్ ఖల్విదమ్ బ్రహ్మ)" అను పరమ సత్యము మనో రూపమైన అంతర్-నేత్రములకు (జ్ఞాన నేత్రములకు) అంతర్-దృష్టిచే తెలియబడున దగుచున్నది. అనుభూతికే విషయమగుచూ, చెప్పవీలు కానిదగుచున్నది.

అట్లాగే 'అమూర్తి తారకము' కూడా మనోయుక్తమైన చక్షువులకు (దృష్టికి) దహరాకాశ దర్శనముచే బ్రహ్మము తెలియబడగలదు. (దహరాకాశము = భావన, ఆలోచన కూడా జనించే చోటు).

బాహ్యమున **మనస్సు-చక్షువుల సంయోగము** జరిగినప్పుడు మాత్రమే కళ్ళకు ఎదురుగా గల దృశ్యము అనుభవమౌతుంది కదా! అట్లాగే అంతరము కూడా మనస్సు - చక్షువులు ఒక చోటికి వస్తేనే మహత్తర తత్త్వము అనుభవమునకు వస్తుంది. కనుక ఇచ్ఛ - ఆలోచన ఏకమవ్వాలి!

ఈవిధంగా మనస్సులో కూడిన అంతర్దృష్టిచేత మాత్రమే (మనస్సు-దృష్టి సంయోగము పొందినప్పుడే) "తారక తత్త్వము" ప్రకాశమానము అవగలదు. (లేక) అనుభవముగా సిద్ధించగలదు. లేక స్వతః సిద్ధమవగలదు.

భ్రూమధ్య ప్రదేశమునందు గల బిలము (ద్వారము) నందు దృష్టిని నిలపాలి. ఆ ద్వారము ద్వారా ఊర్ధ్వమున గల తేజస్సు నిత్యానుభవముగా ఆవిర్భూతము అగుచూ ఉండగా ఆ యోగసాధకుడు **'తారక యోగి'** అగుచున్నాడు.

ఆ ప్రకాశమునందు మనస్సుతో కూడిన తారకము (దృష్టి)ని సుసంయోజ్యము చేసి (చక్కగా, నిశ్చలముగా, సుస్థిరముగా నిలిపి) సావధాన పూర్వకమైన ప్రయత్నముతో రెండు భ్రుకుటులను (కంటిపై గల నొసవులు) కొంచము పైకి ఎత్తి నిలపాలి. ఇది **"పూర్వభాగీ తారకయోగము"**.... అని పిలుస్తారు. దీని వలన ఆ యోగి మనస్సును దాటి వేసినవాడగుచున్నాడు. **'ఉన్మనీ' స్థితిని** పొందుచున్నాడు. **మనస్సు లయించినప్పుడు కూడా శేషించి ఉండే స్వస్థితి ఉన్మనీ స్థితి!**

---

8. ఉత్తరం తు అమూర్తిమత్ 'అమనస్కమ్' ఇతి ఉచ్యతే।
తాలు మూల ఊర్ధ్వభాగే మహాన్ జ్యోతిః మయూఖో వర్తతే।
తత్ యోగిభిః ధ్యేయం। తస్మాత్ అణిమాది సిద్ధిః భవతి।
అంతర్-బాహ్య లక్ష్యే దృష్టౌ
నిమేష - ఉన్మేష వర్జితాయాం
సత్యాం "శాంభవీ ముద్రా" భవతి।
తన్ముద్రా "ఆరూఢజ్ఞాని"
నివాసాత్ భూమిః పవిత్రా భవతి।

ఉత్తరభాగ తారకమును **"అమూర్తిమంతమగు అమనస్కయోగము"**.... అని పిలుస్తూ ఉంటారు.

తాలు (కొండ నాలుక) యొక్క ఊర్ధ్వ (పై) భాగమునందు తేజో ఆకాశమున్నది. ఆ **"మహా జ్యోతి కిరణము"** (తాలుపై భాగమునందు)పై ధ్యాసను నిలిపి, ధ్యానము చేయు యోగులకు అణిమ-గరిమ-మహిమ మొదలైన సిద్ధులు లభిస్తున్నాయి.

యోగి లోపలి - బయట ఉండే (అంతర్-బాహ్య) సర్వ దృష్టులను వెనుకకు మరల్చి కళ్ళు తెరవటం-మూయుటమును కూడా నిలిపి ఉంచు అభావనా స్థితిని అభ్యసించటమును **శాంభవీ ముద్ర** అంటారు.

అట్టి శాంభవీ ముద్రను అభ్యసించి, సాధనచే సిద్ధింపజేసుకొను యోగి నివశించు

తత్ దృష్ట్వా సర్వే లోకాః పవిత్రా భవన్తి।
తాదృశ పరమయోగి పూజా
యస్య లభ్యతే, సోఽపి 'ముక్తో' భవతి॥

ప్రదేశము (స్థలము) ఆతని శాంభవీముద్ర ప్రభావంచేత పవిత్రమౌతోంది!

అట్టి శాంభవీముద్రను సిద్ధించుకొన్న యోగి చూపుతోనే లోకములను పవిత్రము చేయుచున్నారు.

అట్టి పరమ యోగిని ఎవ్వరు పూజిస్తారో, వారు కూడా ముక్తులు అగుచున్నారు.

---

9. అన్తర్లక్ష్య 'జలజ్యోతి స్వరూపం' భవతి।
పరమ గురూపదేశేన సహస్రారే
జలజ్యోతిర్వా బుద్ధిగుహా నిహిత
చిత్ జ్యోతిర్వా, షోడశ అన్తస్థ
తురీయ చైతన్యంవా అన్తర్లక్ష్యం భవతి।
తత్ దర్శనం సదాచార్య మూలమ్।
ఆచార్యో వేద సమ్పన్నో,
విష్ణుభక్తో, విమత్సరః,
యోగజ్ఞో యోగనిష్ఠశ్చ
సదా యోగాఽత్మకః శుచిః
గురుభక్తి సమాయుక్తః, పురుషజ్ఞో విశేషతః,
ఏవం లక్షణ సమ్పన్నో
'గురుః' ఇతి అభిధీయతే।
'గు' శబ్దస్తు అంధకారస్స్యాత్
'రు' శబ్దః తత్ నిరోధకః।
అంధకార నిరోధత్వాత్
'గురుః' ఇతి అభిధీయతే।
గురురేవ పరంబ్రహ్మ।
గురుః ఏవ పరాగతిః।
గురుః ఏవ పరావిద్యా।
గురుః ఏవ పరాయణమ్॥
గురుః ఏవ పరాకాష్ఠా।
గురుః ఏవ పరం ధనం॥
యస్మాత్ తత్ ఉపదేష్టాఽసౌ
తస్మాత్ గురుతరో, 'గురుః' ఇతి॥
యః సకృత్ ఉచ్చారయతి
తస్య సంసార మోచనం భవతి।
సర్వజన్మకృతం పాపం తత్క్షణాత్ ఏవ నశ్యతి।
సర్వాన్ కామాన్ అవాప్నోతి।
సర్వ పురుషార్థ సిద్ధిః భవతి,
య ఏవం వేద।
ఇతి అద్వయతారకోపనిషత్
ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

అమనస్క రూపమగు అంతర్లక్ష్య ఉపాసకుడగు యోగి జలజ్యోతి స్వరూపుడు అగుచున్నాడు.

పరమగురువుల ఉపదేశముచేత సహస్రారమునందు గల **'జలజ్యోతి'** దర్శన-ధ్యానములచేతగాని, బుద్ధి గుహయందు నిహితమై (స్థానము కలిగి) యున్న **'చిత్‌జ్యోతి'** చేత గాని, షోడశాంతమున గల (శిరస్సుకు ఊర్ధ్వముగా గల) తురీయ చైతన్యమును గాని ఆరాధించటము **"అంతర్లక్ష్యము"** అగుచున్నది.

సద్గురువుయొక్క అనుగ్రహము చేత అంతర్లక్ష్య సిద్ధి కలుగుచున్నది. గురువు-స్వప్రయత్నము ఏకమవ్వాలి!

ఆచార్యుడు వేద విద్యా సంపన్నుడు, విష్ణుభక్తి కలిగియున్నవాడు, మత్సరము (గర్వము) లేనివాడు, యోగ శాస్త్రము తెలిసియున్న ప్రావీణ్యుడు, యోగ నిష్ఠా సాధన సంపద గలవాడు, ఎల్లప్పుడు యోగాత్మకుడు, గురుభక్తితో కూడినవాడు, పరమపురుషుని విశేషముగా ఎరిగినవాడు.... ఇట్టి లక్షణములు కలవాడు. అట్టివాడు 'గురువు' లేక 'ఆచార్యులు' అవటానికి అర్హుడు అగుచున్నాడు.

'గు' అను శబ్దార్థము - **'అంధకారము'!**

'రు' అను శబ్దార్థము - **నిరోధించువాడు!**

అజ్ఞానాంధకారము నిరోధించి, స్వస్వరూపాత్మ జ్ఞాన వెలుగును ప్రసాదిస్తారు కనుక 'గురువు' అని పిలువబడుచున్నారు.

ఆత్మతత్త్వమును గుర్తు చేయు
గురువే ..... పరబ్రహ్మము!
గురువే ..... పరమగతి!
గురువే ..... పరావిద్య!
గురువే ..... పరమాశ్రయము!
గురువే ..... అత్యుత్తమమగు లాభము అయినట్టి "ఆత్మతత్త్వ జ్ఞానము"ను విశదీకరించు పరాకాష్ఠ! "తత్ ఆత్మ త్వమేవ" - అని నిరూపించి చూపు మహాప్రావీణ్యతగల ఆధేయము!
గురువే ..... పరమునకు ధనము. గురువు ఆ తత్ వస్తువగు స్వస్వరూపము గురించి ఉపదేశిస్తారు. మిక్కిలి ఉన్నతుడు. కాబట్టి, 'గురు' అని శబ్దముతో పిలుస్తున్నాము. "ఇక్కడ తారసపడుచున్నదంతా - సందర్భ సత్యము మాత్రమే! ఇదిగో, ఇదీ నీయొక్క సహజసత్యము" అని చూపువారు గురువు. గురువును మించినది గురువే! మరొక్కరు కాదు!

ఎవ్వరైతే ఈ గురు స్తోత్రమును, గురు - ఉపాసనను, గురు ఔన్నత్యమును ఉచ్చరిస్తారో, వారు 'సంసారము' నుండి విముక్తులు అగుచున్నారు. గురువును ఆరాధించి, సేవించువారి సర్వ జన్మలకృతమైన పాపము-**గురువును ఉపాసించుటచే, సేవించుటచే - తొలగి పోగలదు.** అట్టి గురుస్తుతిని అభ్యసించు వారి సర్వ కోరికలు నెరవేరగలవు. ఆతడు సర్వ పురుషార్థ సిద్ధి పొందుచున్నాడు. ఎవ్వరైతే ఈ ఉపనిషత్ పరామార్థమును ఉచ్చరిస్తూ ఉపాసిస్తారో, అట్టివారు పైన చెప్పిన ప్రయోజనములు పొందుచున్నారు. ఇది వేదవాక్కు.

ఇతి అద్వయతారకోపనిషత్
ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః